

ZWIĄZEK
NIEZALEŻNYCH
PRZEWOŹNIKÓW
KOLEJOWYCH

Zarządca infrastruktury w świetle projektu IV Pakietu Kolejowego

Rafał Milczarski

Prezes Zarządu

Związku Niezależnych Przewoźników Kolejowych

Warszawa, 27 lutego 2013

„Do 2030 roku 30% drogowego transportu towarów na średnich dystansach (do 300km) musi zostać przeniesione na transport kolejowy lub wodny śródlądowy.”

„Aby osiągnąć ten cel trzeba zapewnić odpowiednią infrastrukturę.”

Źródło: „Biała Księga. Plan utworzenia jednolitego europejskiego obszaru transportu – dążenie do osiągnięcia konkurencyjnego i zasobooszczędnego systemu transportu”

Zarządca infrastruktury w świetle projektu IV Pakietu Kolejowego

Optymalny zarządca – funkcje i umocowanie

Sytuacja obecna

Zmiany w ramach IV pakietu

Postulaty przewoźników niezależnych

Funkcje:

- Alokacja przepustowości - przyznawanie tras pociągom
- Zarządzanie ruchem kolejowym
- Utrzymanie infrastruktury kolejowej
- Rozwój infrastruktury - ?

Umocowanie i charakterystyka:

- W pełni niezależny (*unbundling*)
- Wyposażony we wszystkie kluczowe elementy infrastruktury
- Niedyskryminujący
- Transparentny
- Efektywny
- Adekwatnie finansowany (konkurencyjność międzygałęziowa kolei)

Zarządca infrastruktury w świetle projektu IV Pakietu Kolejowego

Optymalny zarządca – funkcje i umocowanie

Sytuacja obecna

Zmiany w ramach IV pakietu

Postulaty przewoźników niezależnych

Co działa dobrze:

- Przyznawanie tras pociągów
- Zarządzanie ruchem kolejowym

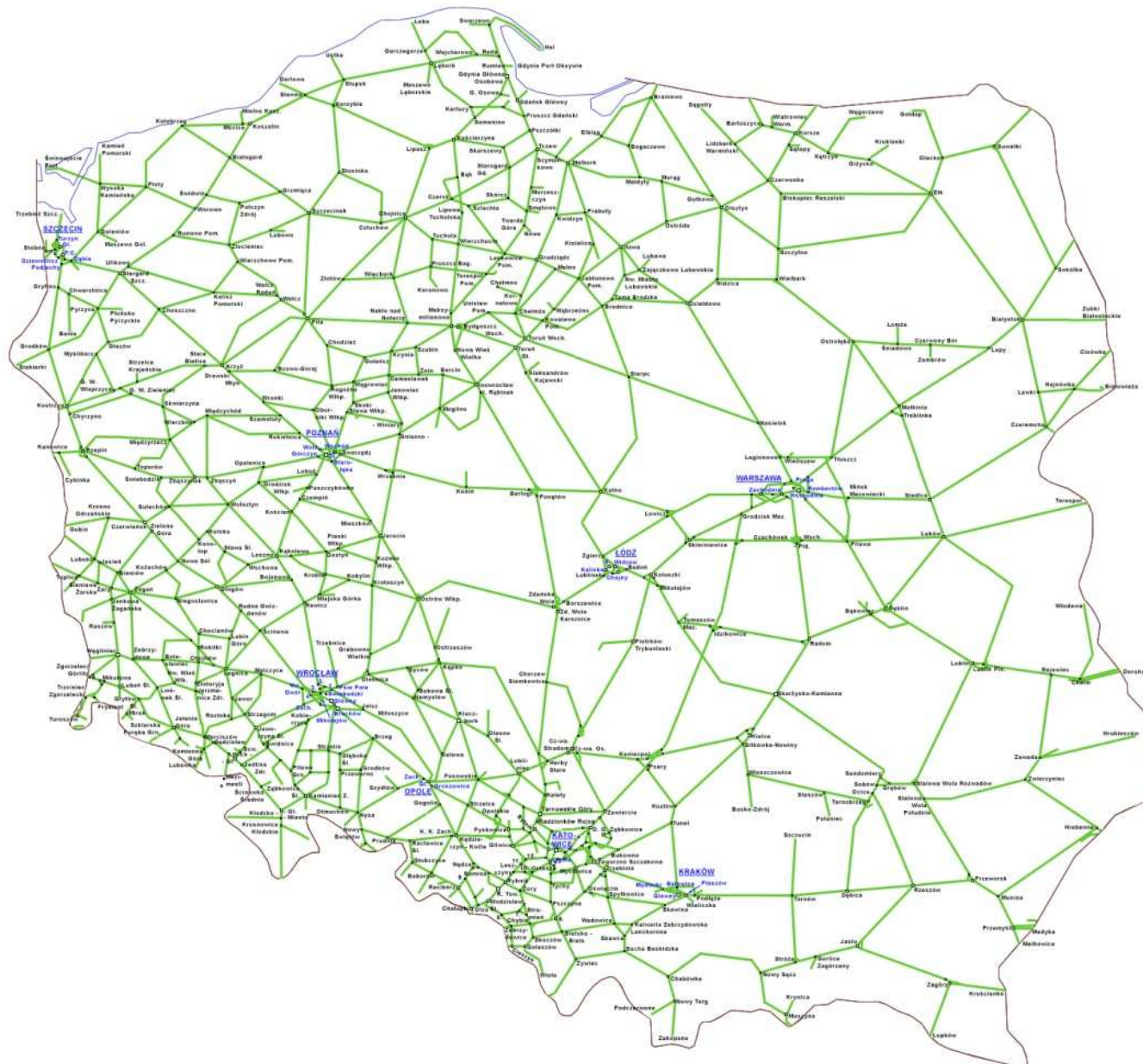
Co nie działa (aspekty wymagające istotnej poprawy):

- Utrzymanie infrastruktury
- Optymalizacja kosztów (biurokracja, przepływy w ramach holdingów)
- Alokacja kosztów na poszczególne rodzaje pociągów

Co nie działa (aspekty wymagające rozwiązań systemowych):

- Rozwój infrastruktury kolejowej
  - Brak adekwatnego finansowania publicznego(w przeciwieństwie do dróg)
  - Priorytetyzacja inwestycji pod potrzeby polityczne i dyskryminacja przewozów towarowych, przy jednoczesnym marnotrawstwie środków
  - Plany redukcja sieci (2 tys. km linii w Polsce!) , zero transparentności i konsultacji
- Alokacja infrastruktury punktowej

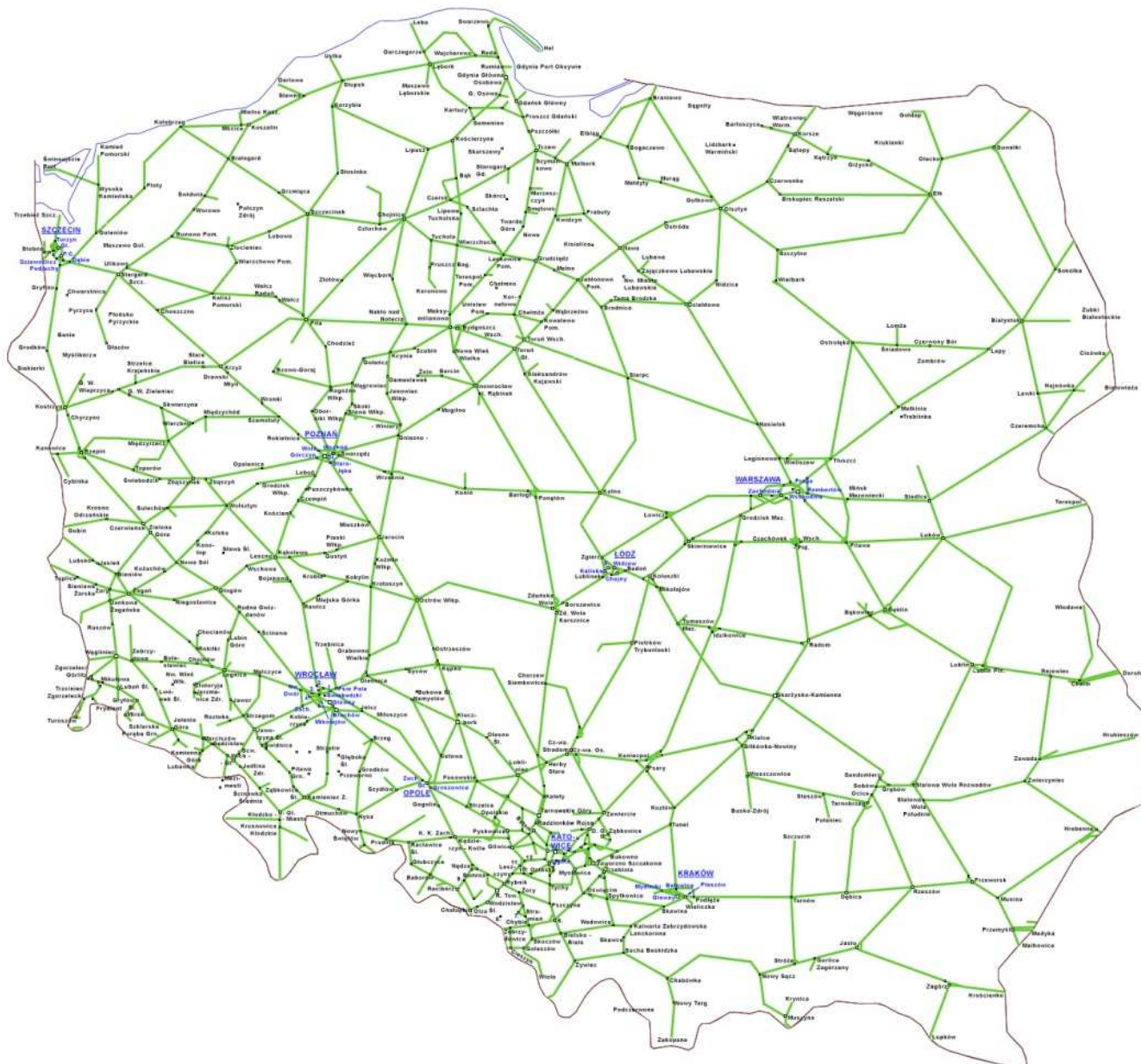
Polska sieć kolejowa w 1988 roku

Długość około
26 tys. km.

Polska sieć kolejowa w 2012 roku

**Długość około
19 tys. km.**

W okresie od 1989 do 2012 zlikwidowano około 6-7 tys. kilometrów linii kolejowych. Nie przyniosło to żadnych pozytywnych rezultatów.

Linie dotychczas zlikwidowane przez PKP PLK:

- Rozbiórka (1999) linii 132 na odcinku Zabrze Biskupice - Pyskowice oraz linii Zabrze Mikulczyce – Tworóg-Brynek, korytarzy wywozowych z Górnego Śląska, obecnie cały ruch w kierunku zachodnim z Górnośląskiego Okręgu Przemysłowego
- musi przechodzić albo przez przeciążony węzeł gliwicki, albo tarnogórski, obsługujący
- również ruch w kierunku północnej Polski linią 131
- Porzucenie linii 271 Wolsztyn - Żagań na odcinku Nowa Sól - Żagań, linii będącej częścią korytarza TEN-T
- Likwidacja linii 229 Pruszcz Gdański - Łeba na odcinku od Pruszcz Gdańskiego do Lęborka, najkrótszej możliwości objazdu Trójmiasta, linii o dużym potencjale przewozów aglomeracyjnych
- Likwidacja linii 363 Rokietnica - Skwierzyna na odcinku Rokietnica - Międzychód, najkrótszego połączenia Gorzowa Wlkp. z Poznaniem, linia prowadząca przez silnie zaludnione tereny

Linie przeznaczone do zamknięcia przez PKP PLK od grudnia 2013:

- Planowane zamknięcie linii 24, Piotrków Trybunalski – Bełchatów, odcięcie Elektrowni Bełchatów od kolei (!!!)
- Planowane zamknięcie linii 25 na odcinkach Tomaszów Mazowiecki – Skarżysko-Kamienna oraz Chmielów - Dębica, linia o ogromnych przewozach (około 1 mln ton rocznie), w harmonogramie zamknięć torowych na 2014 jest pozycja zamknięcia linii 71 Ocice - Rzeszów przez kilka miesięcy (ze względu na prace elektryfikacyjne) więc linia przez Mielec będzie tym bardziej potrzebna jako objazd
- Planowane zamknięcie linii 283 na odcinku Zebrzydowa - Ławszowa (stacja Zebrzydowa sterowana przez LCS Bolesławiec – brak kosztów, linia 283 stanowi linie dowozową do E30 co było uwzględnione w modernizacji E30 ze środków unijnych, wjazd linii 283 od strony Niwnic do Zebrzydowej został przebudowany ze środków unijnych), duże kopalnie piasku w Osiecznicy Kliczkowie (Kopalnia i Zakład Przetwórczy Piasków Szklarskich) oraz Nowogroźcu (Surmin Kaolin) - łącznie ok. 150 tys. ton rocznie

Studium przypadku: kompleksowa modernizacja odcinka Zielonka – Sadowne Węgrowskie

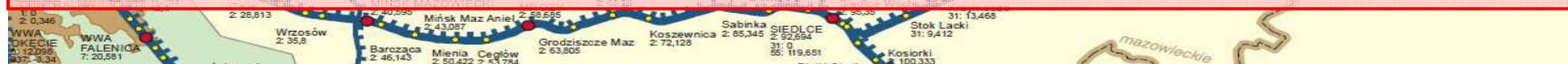
Zakres proponowanych prac:

- Długość modernizowanego odcinka: 67,25 km
- Koszt: 1600 mln zł (oferta z przetargu).
- Budowa III i IV toru na odcinku Zielonka – Wołomin Słoneczna
- Kompleksowa modernizacja linii na odcinku Warszawa Rembertów – Zielonka – Sadowne Węgrowskie
- Zakładany czas trwania: 2 lata (prawdopodobny: 3 lata)

Spodziewane efekty:

- zwiększenie prędkości technicznej: 160 km/h dla pociągów pasażerskich oraz 120 km/h dla towarowych (w praktyce: 130/80 km/h).
- ruch aglomeracyjny: skrócenie czasu jazdy o około 7 minut na odcinku Warszawa Wileńska – Tłuszcz (z 41 do 34 minut) i około 28 minut na odcinku Warszawa Wileńska – Małkinia (ze 112 do 84 minut)
- ruch dalekobieżny: skrócenie czasu jazdy Warszawa – Białystok o około 40 minut
- ruch towarowy: skrócenie czasów jazdy o około 40 minut
- zwiększenie dopuszczalnych nacisków do 221 kN
- zwiększenie przepustowości linii o 100%

EFEKT: niecałe 70 kilometrów linii zmodernizowanej kosztem 1,6 mld zł, przy spodziewanych gigantycznych utrudnieniach w ruchu pasażerskim i towarowym, masowym odpływie pasażerów oraz ogromnych stratach dla przewoźników towarowych!

Studium przypadku: rewitalizacja tzw. ściany wschodniej

Zakres proponowanych prac:

- Długość linii objętych programem: 385,5 km
- Koszt: 400-600 mln zł (szacunkowy)
- Naprawa główna linii nr 6 na odcinku Zielonka – Białystok połączona z remontem obiektów mostowych i likwidacją ograniczeń
- Naprawa główna linii: 10, 31 (odcinek Siedlce – Czeremcha), 32, 37 (odcinek Białystok – Białystok Fabryczny) oraz 449
- Czas trwania: do 2 lat na linii 6 i 31, 1 rok na pozostałych

Spodziewane efekty:

- Linia 6: zwiększenie prędkości do 130-160 km/h dla pociągów pasażerskich i do 100 km/h dla towarowych (w praktyce: 130/80 km/h)
Skrócenie czasów jazdy: pociągi osobowe około 7 minut Warszawa Wileńska – Tłuszcz, (z 41 do 34 minut) i 32 minuty na odcinku Warszawa Wileńska – Małkinia (ze 112 do 80 minut), ruch dalekobieżny: Warszawa – Białystok o około 60 minut (ze 170 do 110 minut), ruch towarowy: o około 60 minut
- Linie 10, 31, 32: Sprawne prowadzenie ruchu towarowego do Warszawy z pominięciem odcinka Warszawa Rembertów – Tłuszcz, udrożnienie najkrótszego połączenia Lublin – Białystok, poprawa połączeń dla szeregu małych i średnich ośrodków miejskich, otwarcie rejonu Bielska Podlaskiego dla przewozów towarowych z północy (obecnie drastyczne ograniczenia nacisków osiowych)
- Linia 37: rewitalizacja i elektryfikacja krótkiego odcinka zwiększy dostępność kolei dla mieszkańców Białegostoku (wydłużenie relacji dalekobieżnych pociągów pasażerskich).

EFEKT: wyremontowane 385 kilometrów linii, poprawa realnych parametrów eksploatacyjnych dla każdego rodzaju ruchu i co najmniej 1 mld zł oszczędności do wykorzystania na inne linie kolejowe!

- **Projekty modernizacyjne:**
  - Kosztowne (nawet 30 mln zł/km)
  - Uwzględniają potrzeby głównie ruchu pasażerskiego
  - Czasochłonne (decyzje, projekt, realizacja)
  - Relatywnie nieefektywne
- **Projekty rewitalizacyjne i likwidacji wąskich gardeł:**
  - Tanie (1-2 mln zł/km)
  - Uwzględniają potrzeby wszystkich rodzajów ruchu
  - Szybka realizacja (uproszczone procedury)

Podstawowy wysiłek inwestycyjny powinien zostać skierowany na projekty rewitalizacyjne oraz likwidację wąskich gardeł!

...tymczasem...

Zarządca większy nacisk kładzie na wielkie projekty modernizacyjne

Wydatki na infrastrukturę transportową w Polsce w 2012 roku:

■ Wydatki całkowite:

- Kolej: 4,4 mld zł
- Drogi: 30,7 mld zł

■ Środki krajowe:

- Kolej: 1,9 mld zł
- Drogi: 19,6 mld zł

■ Środki unijne:

- Kolej: 2,5 mld zł
- Drogi: 11,1 mld zł

Zarządca infrastruktury w świetle projektu IV Pakietu Kolejowego

Optymalny zarządca – funkcje i umocowanie

Sytuacja obecna

Zmiany w ramach IV pakietu

Postulaty przewoźników niezależnych

- Pełne wyodrębnienie zarządcy ze struktur przedsiębiorstw kolejowych (art. 7 ust. 1-4)

„Państwa członkowskie dopilnowują, aby zarządca infrastruktury wykonywał wszystkie funkcje, o których mowa w art. 3 ust. 2, i był niezależny od jakiegokolwiek przedsiębiorstwa kolejowego”

„Państwa członkowskie gwarantują również, że ta sama osoba fizyczna lub prawna, lub te same osoby nie są uprawnione do bezpośredniego lub pośredniego sprawowania kontroli (...) jednocześnie nad przedsiębiorstwem kolejowym i zarządcą infrastruktury, posiadania jakichkolwiek udziałów finansowych jednocześnie w przedsiębiorstwie kolejowym i zarządcy infrastruktury ani wykonywania jakichkolwiek praw jednocześnie względem przedsiębiorstwa kolejowego i zarządcy infrastruktury (...)”

- Możliwość wyjątków (art. 7 ust. 5):

„W przypadku gdy w dniu wejścia w życie niniejszej dyrektywy zarządca infrastruktury należy do przedsiębiorstwa zintegrowanego pionowo, państwa członkowskie mogą podjąć decyzję o niestosowaniu ust. 2-4 niniejszego artykułu.”

Zapisy art. 7 ust. 5 oznaczają *de facto* zgodę na brak przeprowadzenia pełnego unbundlingu

Rozwój infrastruktury w nowelizacji dyrektywy 2012/34/UE:

- Funkcję „rozwoju sieci” dyrektywa rezerwuje się dla zarządców:
  - planowanie sieci
  - planowanie finansowe i inwestycyjne
  - budowa i modernizacja

Zderzenie idei z rzeczywistością:

- Państwa członkowskie nie są zobowiązane do dbania o rozwój sieci kolejowej – odpowiedzialność spoczywa na „niezależnym” zarządcy:
  - Brak zapewnionego wsparcia finansowego na wkład własny
  - Konieczność zaciągania kredytów
  - Konieczność naliczania amortyzacji (w przypadku zarządców będących spółkami)
  - Konieczność bilansowania wyniku spółki
  - Niechęć do przejmowania infrastruktury punktowej i granicznej
  - Konieczność finansowania innych spółek z grupy (PKP Energetyka)

Zarządca infrastruktury w świetle projektu IV Pakietu Kolejowego

Optymalny zarządca – funkcje i umocowanie

Sytuacja obecna

Zmiany w ramach IV pakietu

Postulaty przewoźników niezależnych

- Przeprowadzenie pełnego *unbundlingu* – wykreślenie art. 7 ust. 5
- Przewidywanie funkcji zarządcy związanych z rozwojem sieci:
  - Państwa Członkowskie będą mogły dokonywać inwestycji w budowę i rozwój infrastruktury kolejowej niezależnie od zarządców infrastruktury i następnie przekazywać nową infrastrukturę we władanie zarządcy
  - Państwa odpowiadają za inwestycje w strategiczną infrastrukturę kolejową, zarządcy utrzymują i prowadzą ruch
  - Zapewnienie finansowania jako kwestia publiczna a nie wewnętrzny problem spółki

- Przejęcie przez PKP PLK całości kluczowej infrastruktury punktowej
- Unormowanie stosunków umownych PKP SA – PKP PLK
- Wyodrębnienie z PKP PLK i przekazanie PKP Energetyce sieci trakcyjnej (oszczędność co najmniej 400 mln zł rocznie)
- Transparentność PKP PLK wobec uczestników rynku, jawność alokacji kosztów PKP PLK i udział interesariuszy w zatwierdzaniu prawidłowości alokacji
- Optymalizacja sieci przy udziale przewoźników po eliminacji czynników zaburzających:
  - Zbyt wysokie stawki
  - Niska przepustowość, prędkość i ograniczenia nacisków
  - Finansowanie dróg oraz lasów (przejazdy kolejowo-drogowe, pasy przeciwpożarowe)
  - Wyrównanie nakładów utrzymaniowych ze strony państwa

Realizacja zaleceń Białej Księgi wymaga wdrożenia poważnych zmian systemowych.

Rozwój kolei w Europie wymaga w pełni niezależnych i dobrze finansowanych zarządców infrastruktury.

Propozycje IV pakietu odnośnie zarządców infrastruktury kolejowej są niewystarczające.

Dziękuję za uwagę

www.znpk.org

Warszawa, 27 lutego 2013

ZWIĄZEK
**NIEZALEŻNYCH
PRZEWOŹNIKÓW**
KOLEJOWYCH

